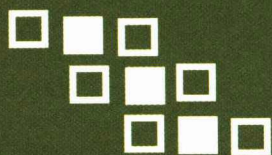
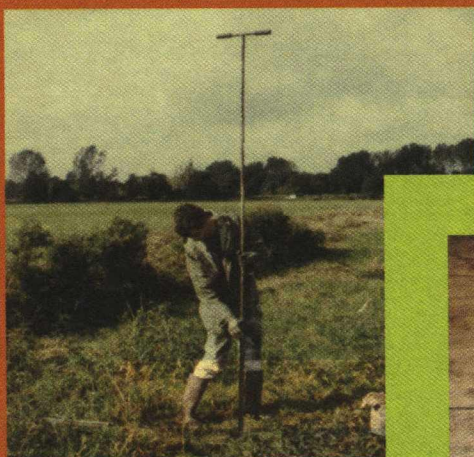

archeologisch onderzoeks- en adviesbureau

de steekproef

Dokkum, Parklaan

Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek

2004-12/1

*Dokkum, Parklaan:
Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek*

Een onderzoek in opdracht van
de gemeente Dongeradeel

december 2004
rapportnummer 2004-12/1
tekst door drs. Caroline Tulp en
dr. Johan Jelsma

De Steekproef, Archeologisch
Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn
telefoon 050 - 5779784
fax 050 - 5779786
internet www.desteckproef.nl
e-mail info@desteckproef.nl

Inleiding

Locatie

Plangebied Parklaan bevindt zich aan de zuidwestzijde van Dokkum, gemeente Dantumadeel (zie Figuren 1 en 3). De oostgrens wordt gevormd door de school en sporthal aan de Parklaan, terwijl de westgrens de sloot ten oosten van Rondweg West nummers 158 en 160 is. Ten noorden van het plangebied loopt het fietspad langs de Woudvaart en ten zuiden ligt de Parklaan. Het onderzochte terrein ligt momenteel braak en betreft een bodemsaneringslocatie. In het verleden is hier ongeveer een meter slib uit de stadsgrachten gestort en erboven eveneens een meter klei opgebracht. De totale omvang beslaat ongeveer 1,5 hectare en het gebied ligt circa 0,5 meter boven het NAP. De RD-coördinaten van boring 9 zijn 195,315/592,595.

Bureau-onderzoek

De bodem van het terrein bestaat uit een drechtvaaggrond van kalkarme zware klei (classificatie bodemkaart Mv41C met grondwatertrap II: gemiddeld hoogste grondwaterstand minder dan 40 cm en gemiddeld laagste grondwaterstand tussen 50 en 80 cm onder het maaiveld). Een drechtvaaggrond is een zeekleigrond met minimaal 40 cm moerig materiaal beginnend tussen 40 en 80 cm diepte. De klei is afgezet op veen.

Uit het plangebied zelf zijn geen vondstmeldingen in het Centraal Archeologisch Archief (CAA) of vermeldingen van archeologische terreinen in het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) aanwezig (zie Figuur 2). Het centrum van Dokkum bevindt zich meer dan een halve kilometer ten noordoosten van het onderzoeksgebied. Dit is een terrein van zeer hoge archeologische waarde en bevat nog middeleeuwse resten van het klooster St. Bonifatius uit de twaalfde eeuw [ARCHIS-nummers 389/06B-036 en 33255] en de Witheren-abdij [ARCHIS-nummers 33113 en 33114]. In het centrum zijn opgravingen verricht door het ROB [ARCHIS-nummers 10006, 30307, 30585, 33253, 33263], het Biologisch Archaeologisch Instituut te Groningen (BAI) [ARCHIS-nummer 33116], het Archaeological Research & Consultancy (ARC) uit Groningen [ARCHIS-nummer 40761] en het ADC ArcheoProjecten [ARCHIS-nummer 49433].

In de historische atlas staat het terrein opgetekend als zijnde onbebouwd¹.

---

¹

Geraadpleegd zijn:
Grote Historische Provincie Atlas 1:25 000. Friesland 1853-1856. 1992. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.
Schotanus, C. 1664. *Beschrijvinge van de Heerlyckheydt van Frieslandt.* Facsimile-uitgave 1978. De Tille bv Leeuwarden/Theatrum Orbis Terrarum bv Amsterdam.

Aanleiding en doel

Dit onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van de gemeente Dantumadeel, vertegenwoordigd door de heer D. Keegstra van de afdeling VROM. De aanleiding voor het archeologische onderzoek is de geplande nieuwbouw voor de Daltonschool voor voortgezet onderwijs in het zuidelijke deel van het plangebied. De Fryske Archeologische Monumenten Kaarten Extra (FAMKE) meldt dat voor het gebied een karterend archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

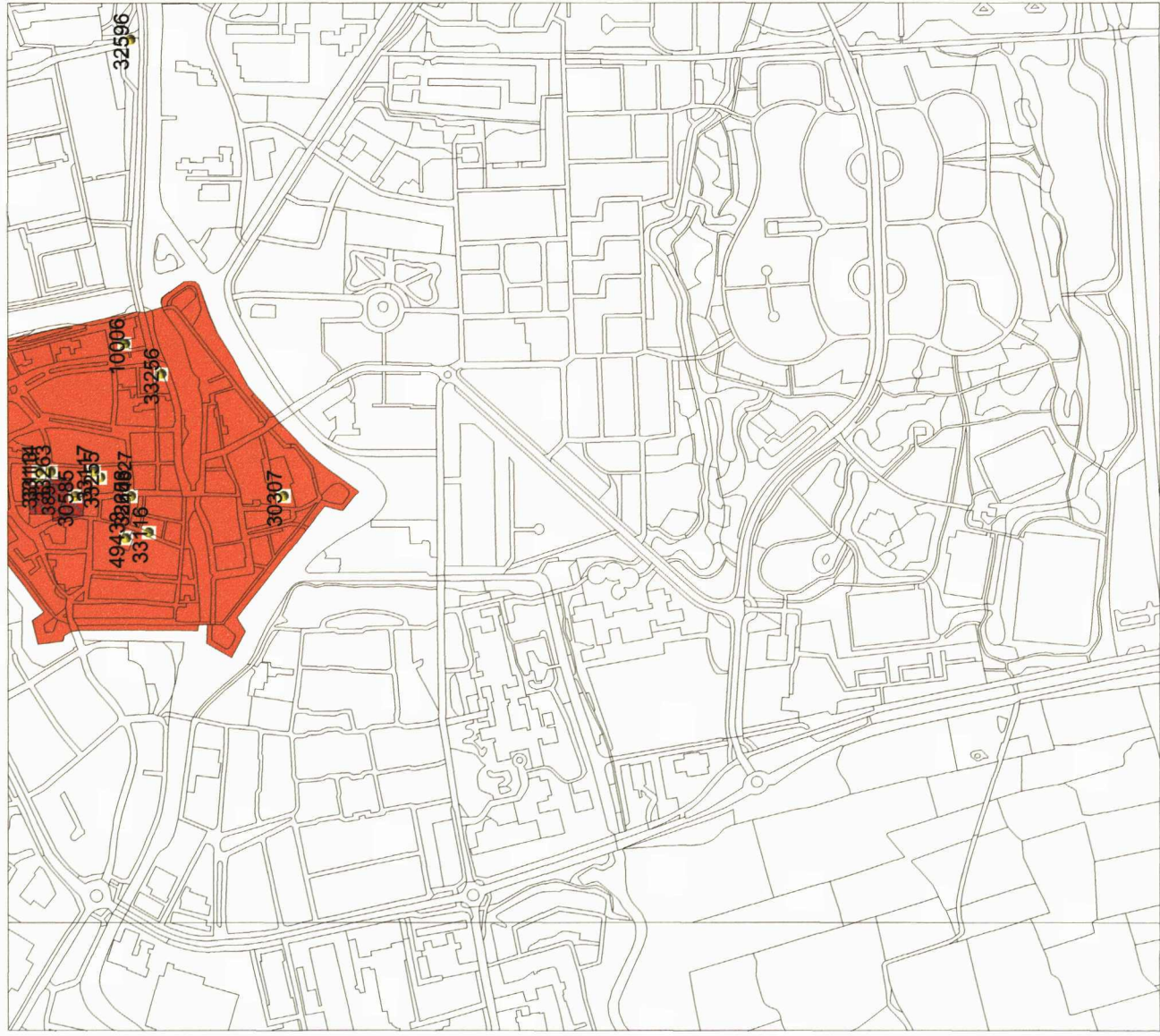
Het doel van het onderzoek is het in kaart brengen en het bepalen van de kwaliteit van eventuele archeologische sporen in dit gebied.

Figuur 1. Dokkum, Parklaan: overzichtskaart 1 : 25000. De begrenzing van het plangebied is in zwart aangegeven. [Naar: ANWB Topografische Atlas 1:25000 Friesland, 2004. Den Haag, ANWB bv]

Figuur 2. Bekende en verwachte archeologische waarden

Legenda

TOP10 ((c)TDN)

WAARNEMINGEN

VONDSMELDINGEN

MONUMENTEN

archeologische betekenis

archeologische waarde

hoge archeologische waarde

zeer hoge archeologische waarde

zeer hoge arch waarde, beschermd

PROVINCIES

ROB
ArchisII

Methoden en technieken

Het meetsysteem

Een hoofdmeetlijn is uitgezet in het verlengde van de noordgevel van het schoolgebouw (zie Figuur 3). Boring 3 is op 15 meter ten westen van de weg geplaatst, die van zuid naar noord door het plangebied loopt. Dwars op de hoofdmeetlijn liggen Boorraaien I (boringen 1 tot en met 6) en II (boringen 7 tot en met 12). De afstand tussen de raaien bedraagt 25 meter en de afstand tussen de boringen op een raai is steeds 30 meter. Er zijn twee losse boringen ten westen van Raai II gezet, namelijk boringen 13 en 14. Boring 9 is ingemeten met de GPS (Global Positioning System).

Werkwijze

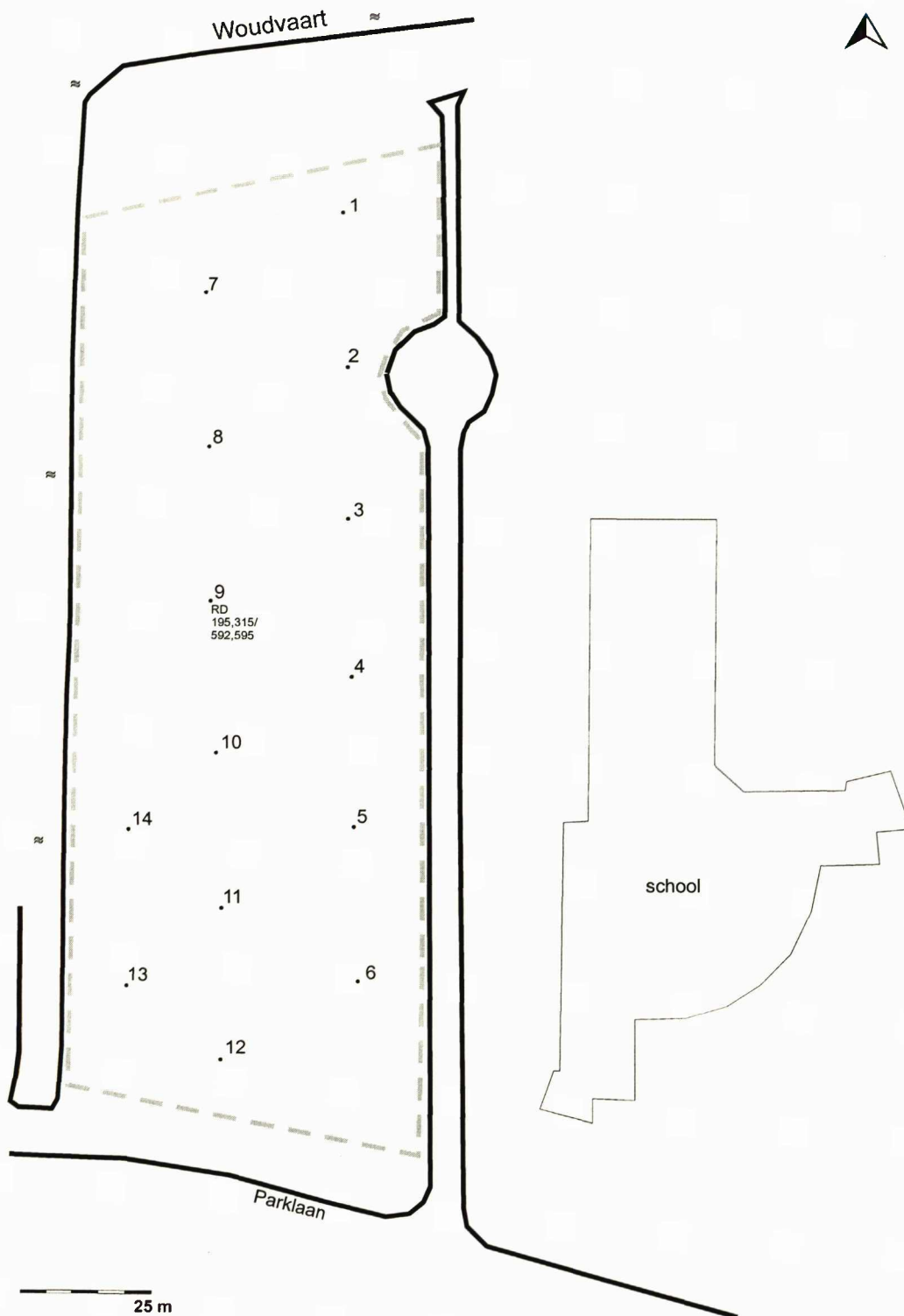
Er zijn 14 grondboringen geplaatst met een 10 cm edelmanboor (de eerste 2 meter) in combinatie met een 3 cm steekguts; hiermee is de kwaliteit van de bodem bepaald. De opgeboorde klei is onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren, zoals bewerkt of verbrand bot, houtskool, metaal of aardewerk. De relatieve hoogten van de boorlocaties zijn ingemeten ten opzichte van de laagst gelegen boorlocatie, namelijk boring 1.

Resultaten

Het veldwerk vond plaats op 6 december 2004. De resultaten van de boringen en de boorstaten zijn weergegeven in de Appendix. De relatieve hoogten van de boorpunten staan in Tabel 1.

De bodem bestaat uit een laag opgebrachte grond van verscheidene bouwlocaties afkomstig en is ongeveer een meter dik. Hieronder bevindt zich vervuilde klei uit grachten. In deze opgebrachte grachtklei zit puin. De onverstoorde grond eronder bestaat uit licht blauwgrijze klei en wordt gevolgd door een veenlaag. Deze veenlaag zit op verschillende diepten (in het noorden/boring 1 op 310 cm; in het midden/boringen 3 en 8 op respectievelijk 310 en 280 cm en in het zuiden/boring 13 op 365 cm onder het maaiveld. De dikte van de veenlaag varieert ook: in het noorden 230 cm dik, in het midden rond 180 cm dik en in het zuiden slechts 45 cm. In deze vier boringen (nummers 1, 3, 8 en 13) is tot op het zand geboord, dat zich onder het veen bevindt, op een diepte van respectievelijk 470, 476, 439 en 390 cm ten opzichte van het maaiveld van de laagst gelegen boring. In het noorden en midden van het onderzochte perceel heeft zich onder het veen geen podzolbodem gevormd, maar in het zuiden (boring 13) is een bruine inspoelingslaag aangetroffen onder het veen.

Er zijn tijdens het veldwerk geen archeologische indicatoren aangetroffen.

Figuur 3. Dokkum, Parklaan: situatietekening met de boorlocaties. De genummerde punten geven de uitgevoerde boringen weer. De begrenzing van het plangebied is met een grijze onderbroken lijn aangegeven.

Tabel 1. Dokkum, Parklaan: overzicht van de relatieve hoogten van de boringen, ten opzichte van de laagst gelegen boring 1 (=0 cm).

Boring	Hoogte in cm	Boring	Hoogte in cm
1	0	8	21
2	14	9	16
3	16	10	22
4	21	11	30
5	20	12	25
6	20	13	20
7	10	14	23

Conclusies en advies

Uit het plangebied zelf zijn geen vermeldingen aanwezig in de gegevensbestanden van de ROB. Op de historische atlas is te zien dat het gebied halverwege de 19^e eeuw onbebouwd was. Er is in het recente verleden ongeveer twee meter grond opgebracht, deels afkomstig uit de stadsgrachten. Deze lagen bevatten puin. Vijf boringen konden wegens teveel puin niet diep worden doorgezet en zijn na twee pogingen gestaakt (boringen 6, 9, 10, 12 en 14).

Vier boringen zijn tot op het Pleistoceen zand gedaan. Onder de verstoorde lagen zit namelijk lichtgrijze klei met een veenlaag eronder. In het noorden is deze veenlaag het dikst en in het zuiden slechts 45 cm. Het zand bevindt zich op het zuidelijke deel hoger dan op het noordelijke deel, maar nog altijd circa vier meter onder het huidige maaiveld. In het noorden en midden van het perceel is er geen podzolvorming opgetreden, maar in het zuiden werd een B-horizont waargenomen. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen uit de steentijd of de Middeleeuwen.

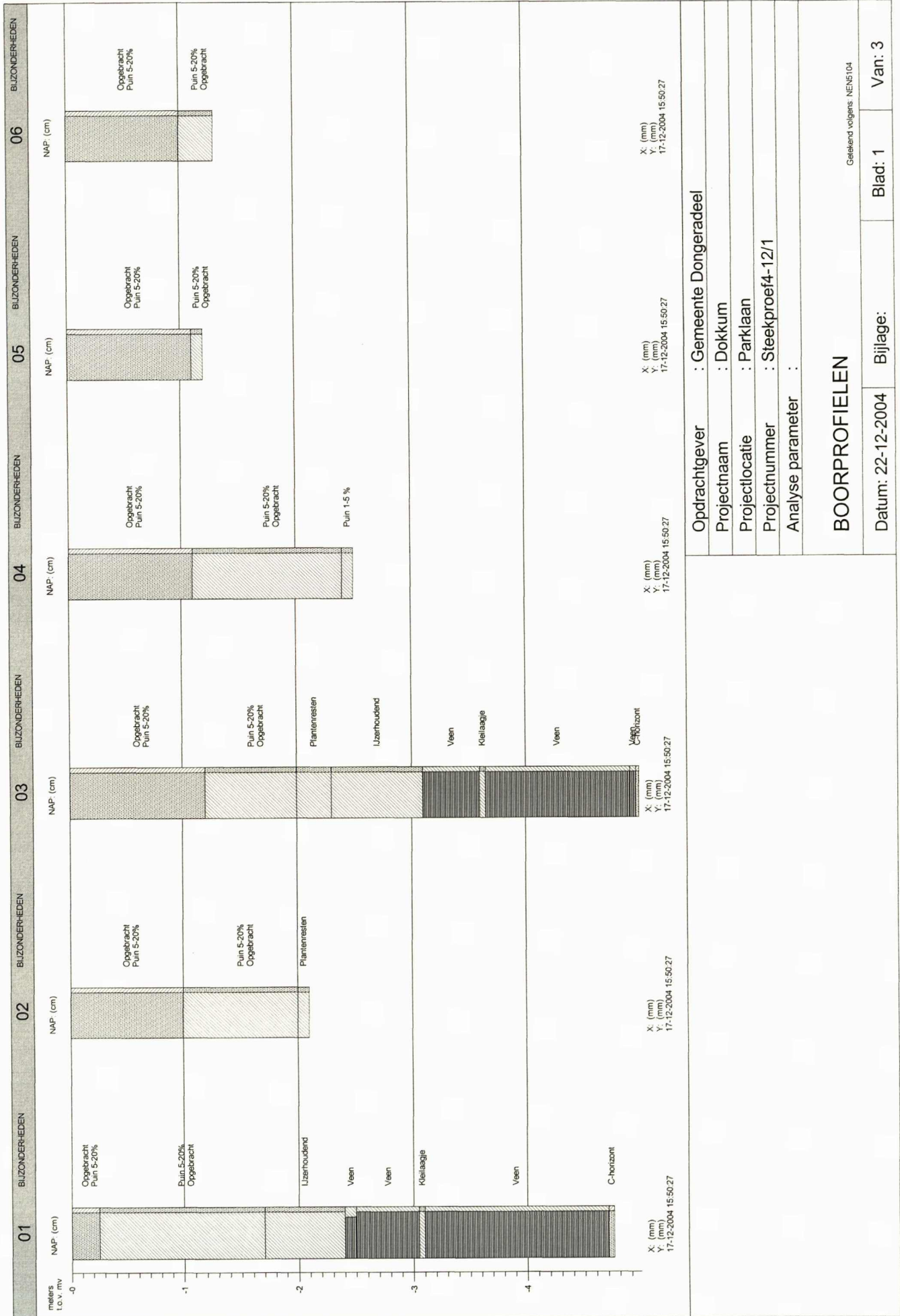
De aanwezigheid van onverstoorte archeologische grondsporen is op het zuidelijke deel van het terrein, langs de Parklaan, niet uit te sluiten. Hier heeft zich onder het veen een podzolbodem gevormd en dit houdt in dat dit deelgebied droog genoeg is geweest voor plantengroei (humusvorming) en dus menselijke bewoning in de prehistorie mogelijk is geweest. Er zijn echter geen vondsten gedaan of houtskool gevonden. Op basis van de huidige staat van kennis zijn beperkende of beschermende maatregelen dan ook niet wetenschappelijk te verdedigen. Daar de zandlaag zich ongeveer vier meter onder het maaiveld bevindt en er bij de bouw geheid zal worden, heeft een archeologische waarneming geen zin. Wij adviseren geen archeologisch vervolgonderzoek.

Bij onverhoopt vinden van archeologische materialen en/of sporen dienen deze gemeld te worden bij de gemeente Dantumadeel, conform Monumentenwet 1988, artikel 47.

Appendix

Dokkum, Parklaan: boorprofielen en bodembeschrijving volgens NEN5104

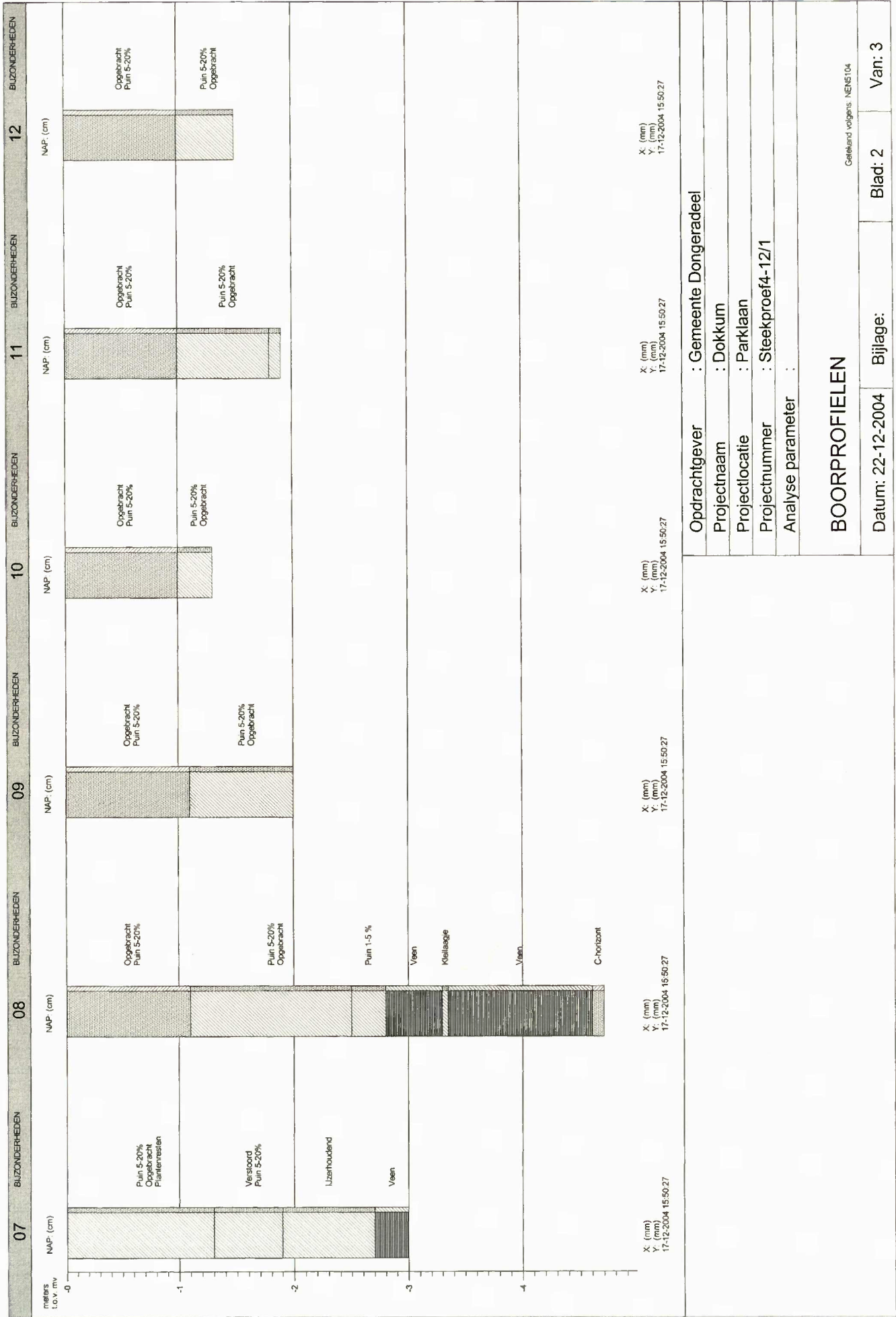

Opdrachtgever : Gemeente Dongeradeel
 Projectnaam : Dokkum
 Projectlocatie : Parklaan
 Projectnummer : Steekproef4-12/1
 Analyse parameter :

BOORPROFIELEN

Datum: 22-12-2004 Bijlage: Blad: 1 Van: 3

Geleend volgens NEN 104

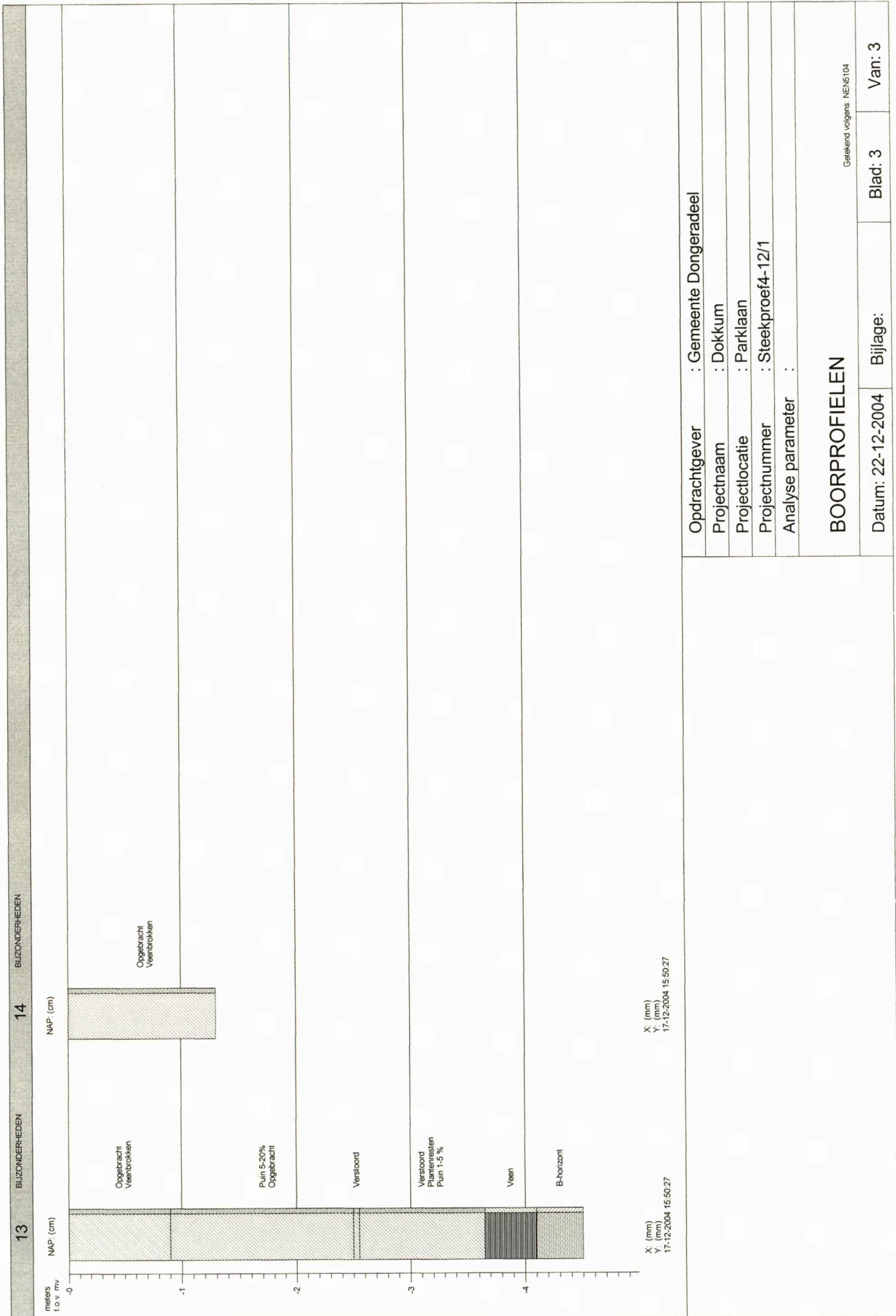
Opdrachtgever : Gemeente Dongeradeel
 Projectnaam : Dokkum
 Projectlocatie : Parklaan
 Projectnummer : Steekproef4-12/1
 Analyse parameter :

BOORPROFIELEN

Getekend volgens: NEN104

Datum: 22-12-2004 Bijlage: Blad: 2 Van: 3

Opdrachtgever : Gemeente Dongeradeel
 Projectnaam : Dokkum
 Projectlocatie : Parklaan
 Projectnummer : Steekproef4-12/1
 Analyse parameter :

BOORPROFIELEN

Gefileerd volgens: NEN5104

Datum: 22-12-2004   Bijlage: Blad: 3   Van: 3

TABEL OVERZICHT VELDWAARNEMINGEN

Opdrachtgever : Gemeente Dongeradeel
Projectnaam : Dokkum
Projectnummer : Steekproef4-12/1
Projectlocatie : Parklaan

Meetpunt	Traject (cm-mv)	Grondsoort	Kleur	Bijzonderheden(mate) Geur(sterkte)
01 Boring	0 - 25	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	Puin 5-20% Opgebracht
	25 - 170	KLEI, zwak zandig	10GY3/1 dgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
	170 - 240	KLEI, zwak zandig	5GY4/1dgrijs	IJzerhoudend
	240 - 250	VEEN, sterk kleilig	7.5YR2/1 zwart	Veen
	250 - 305	VEEN, zwak kleilig	7.5YR2/1 zwart	Veen
	305 - 310	KLEI, zwak zandig	5GY4/1dgrijs	Kleilaagje
	310 - 470	VEEN, zwak kleilig	7.5YR2/1 zwart	Veen
	470 - 475	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	C-horizont
02 Boring	0 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	Puin 5-20% Opgebracht
	100 - 200	KLEI, zwak zandig	10GY3/1 dgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
	200 - 210	KLEI, zwak zandig	10Y3/2 zwart	Plantenresten
03 Boring	0 - 120	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	Puin 5-20% Opgebracht
	120 - 200	KLEI, zwak zandig	10GY3/1 dgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
	200 - 230	KLEI, zwak zandig	10Y3/2 zwart	Plantenresten
	230 - 310	KLEI, zwak zandig	5GY4/1dgrijs	IJzerhoudend
	310 - 360	VEEN, zwak kleilig	7.5YR2/1 zwart	Veen
	360 - 365	KLEI, zwak zandig	5GY4/1dgrijs	Kleilaagje
	365 - 490	VEEN, zwak kleilig	7.5YR2/1 zwart	Veen
	490 - 495	VEEN, zwak zandig	7.5YR2/1 zwart	Veen
495 - 498	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	C-horizont	
04 Boring	0 - 110	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	Puin 5-20% Opgebracht
	110 - 240	KLEI, zwak zandig	10GY3/1 dgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
	240 - 250	KLEI, zwak zandig	5GY4/1dgrijs	Puin 1-5 %
05 Boring	0 - 110	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
	110 - 120	KLEI, zwak zandig	10GY3/1 dgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
06 Boring	0 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
	100 - 130	KLEI, zwak zandig	10GY3/1 dgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
07 Boring	0 - 130	KLEI, zwak zandig	10GY3/1 dgrijs	Opgebracht Plantenresten Puin 5-20%
	130 - 190	KLEI, zwak zandig	5GY4/1dgrijs	Puin 5-20% Verstoord
	190 - 270	KLEI, zwak zandig	5GY4/1dgrijs	IJzerhoudend
	270 - 300	VEEN, zwak kleilig	7.5YR2/1 zwart	Veen
08 Boring	0 - 110	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	Puin 5-20% Opgebracht
	110 - 250	KLEI, zwak zandig	10GY3/1 dgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
	250 - 280	KLEI, zwak zandig	5GY4/1dgrijs	Puin 1-5 %
	280 - 330	VEEN, zwak zandig	7.5YR2/1 zwart	Veen
	330 - 335	KLEI, zwak zandig	5GY4/1dgrijs	Kleilaagje
	335 - 460	VEEN, zwak zandig	7.5YR2/1 zwart	Veen
	460 - 470	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	C-horizont
09 Boring	0 - 110	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	Puin 5-20% Opgebracht
	110 - 200	KLEI, zwak zandig	10GY3/1 dgrijs	Opgebracht Puin 5-20%

TABEL OVERZICHT VELDWAARNEMINGEN

Opdrachtgever : Gemeente Dongeradeel
Projectnaam : Dokkum
Projectnummer : Steekproef4-12/1
Projectlocatie : Parklaan

Meetpunt	Traject (cm-mv)	Grondsoort	Kleur	Bijzonderheden(mate) Geur(sterkte)
10 Boring	0 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	Puin 5-20% Opgebracht
	100 - 130	KLEI, zwak zandig	10GY3/1 dgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
11 Boring	0 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
	100 - 180	KLEI, zwak zandig	10GY3/1 dgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
	180 - 190	KLEI, zwak zandig	5GY4/1dgrijs	
12 Boring	0 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	2.5Y6/2 lgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
	100 - 150	KLEI, zwak zandig	10GY3/1 dgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
13 Boring	0 - 90	KLEI, zwak zandig	2.5Y6/2 lgrijs	Opgebracht Veenbrokken
	90 - 250	KLEI, zwak zandig	10GY3/1 dgrijs	Opgebracht Puin 5-20%
	250 - 255	KLEI, zwak zandig	5GY4/1dgrijs	Verstoord
	255 - 365	KLEI, zwak zandig	2.5Y3/2 zwart	Plantenresten Puin 1-5 % Verstoord
	365 - 410	VEEN, zwak kleilig	7.5YR2/1 zwart	Veen
14 Boring	410 - 450	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/3 zwart	B-horizont
	0 - 130	KLEI, zwak zandig	2.5Y6/2 lgrijs	Opgebracht Veenbrokken